

Avtonomna dežela Furlanija - Julijska krajina

Centralni urad za slovenski jezik

Terminološko posvetovanje

39. srečanje

20. 2. 2024

ZAPISNIK

Prisotni:

- a. za Centralni urad FJK: Tamara Bergoč, Jana Černe, Anna Nizza, Fedra Paclich, Ivana Saražin, Laura Sgubin, Eva Srebrnič, Tanja Sternad;
- b. za Slori: prof. Rajko Pirnat, prof. Sandro Paolucci;
- c. zunanje opazovalke: Nada Zajc, Chiara Vianello, Kim Jakopič, Marina Barbič

Lokacija: spletno, po Zoomu

Začetek sestanka: 9.30

Konec sestanka: 12.00

Dnevni red:

- a. dvomi in težave prevajalk Centralnega urada za slovenski jezik pri prevajanju Ustave;
- b. določitev datuma naslednjega srečanja;
- c. razno.

Potek seje in sklepi:

- a. Delovna skupina je obravnavala termine, ki so bili predvideni za 39. srečanje; delovna skupina sklene, da se potrdi oziroma uvede raba, ki je navedena v spodnjih preglednicah (preglednica 1 – povzetek obravnavanih terminov; preglednica 2 – obravnavani termini z obrazložitvijo in končnimi predlogi v stolpcu **Predlog delovne skupine**):

Preglednica 1 - Povzetek obravnavanih terminov:

1	Parte prima (Costituzione)	Prvi del (delitev Ustave)
2	Titolo primo (Costituzione)	Prvi naslov (delitev Ustave)
3	Sezione prima (Costituzione)	Prvi razdelek (delitev Ustave)
4	Rapporti civili (Costituzione)	Državljska razmerja
5	Ordinamento della Repubblica (Costituzione)	Ureditev Republike (z opombo pod črto, ki pojasnjuje izbiro zapisa)
6	Esercitare la sovranità (Costituzione)	Izvrševati oblast
7	Diritto inviolabile (Costituzione)	Nedotakljiva pravica
8	Domicilio inviolabile (Costituzione)	Nedotakljivo stanovanje
9	Doveri inderogabili di solidarietà politica, economica e sociale (Costituzione)	Neizogibne dolžnosti politične, gospodarske in družbene solidarnosti Opisni rešitvi (za druge primere oz. kontekste): Dolžnosti politične, gospodarske in družbene solidarnosti, od katerih ne moremo odstopati Dolžnosti politične, gospodarske in družbene solidarnosti, ki se jim ne moremo odpovedati
10	Tutti i cittadini (Costituzione) Tutti (Costituzione)	vsi državljani vsi, vsakdo
11	Sicurezza nazionale	Varnost države
12	Sicurezza pubblica Ordine pubblico	Javna varnost Javni red
13	Sicurezza e incolumità pubblica	Javna varnost in varovanje življenja in zdravja ljudi
14	Le Camere	Zbornici
15	Sistema bicamerale	Dvodomni sistem, dvodomnost

PREVAJALSKI DVOMI
Preglednica 2

Italijanski leksem in morebitna kratica ali okrajšava	Kontekst/Člen italijanske ustave	Podoben primer/raba v slovenski ustavi	Obstoječi ali predlagani prevodi	Predlog delovne skupine
1 POIMENOVANJE DELOV USTAVE	PARTE = del TITOLO = naslov / poglavje SEZIONE = razdelek, oddelek, odsek Pri poimenovanjih delov italijanske ustave nas je posebej zanimalo mnenje strokovnjakov glede prevoda razdelka z naslovom RAPPORTI CIVILI. V slovenski ustavi je podnaslov GOSPODARSKA RAZMERJA (v italijanski ustavi pa je podnaslov <i>rapporti economici</i>), zato se za to bes. zvezo z RAPPORTI nagibamo k izbiri izraza <i>razmerja</i>, za besedno zvezo, ki vsebuje pridevnik CIVILI, pa se odločamo med: državljska razmerja civilno pravna razmerja državljski odnosi	V slovenski ustavi ni podobnega poimenovanja, temveč so v oklepaju preprosto zapisani podnaslovi in naslovi posameznih členov.	• Parte prima = Prvi del ALI I. del • Titolo primo = Prvi naslov ALI I. naslov • Sezione prima = Prvi razdelek ALI razdelek	Delovna skupina je najprej izpostavila zahtevnost prevajanja ter jezikovnega in terminološkega preverjanja prevoda italijanske ustave; poleg tega ugotavlja, da obstaja več bolj ali manj sodobnih prevodov v slovenščino, ki so sad dela enega samega prevajalca v sodelovanju z drugimi kolegi. Delovna skupina je obravnavo začela pri kazalu oz. pri poimenovanju delov Ustave. Delovna skupina predlaga, da se tako kot v italijanščini tudi v slovenskem prevodu uporabi zapis številke z besedo: Parte prima > Prvi del Titolo primo > Prvi naslov Sezione prima > Prvi razdelek Za izraz <i>rapporti</i> v besedni zvezi rapporti civili je ustrezen prevod <i>razmerja</i>; v pretresu je bila tudi beseda odnos, ki pa se ne uporablja v pravnih besedilih. Predlagani izraz <i>civilnopravna razmerja</i> ni ustrezen, ker se nanaša na ožji del pravnih razmerij med državljani kot del civilne družbe, ki niso zajeti v neposredno delovanje države. Skupina je potrdila prevod državljska razmerja.

Italijanski leksem in morebitna kratica ali okrajšava	Kontekst/Člen italijanske ustave	Podoben primer/raba v slovenski ustavi	Obstoječi ali predlagani prevodi	Predlog delovne skupine
2 ORDINAMENTO DELLA REPUBBLICA	Je naslov v Ustavi, pod katerim se pojavljajo naslednji podnaslovi: Titolo I - Il Parlamento Titolo II - Il Presidente della Repubblica Titolo III - Il Governo Titolo IV - La Magistratura Titolo V - Le Regioni, le Province e i Comuni Titolo VI - Garanzie costituzionali Disposizioni transitorie e finali	Državna ureditev <i>Ureditev države pomeni, kako je država organizirana, oziroma kakšna je oblika ureditve, oblasti, kako se deli oblast, kateri so državni organi itd.</i> <i>Pravni red pa je skupek pravil, ki velja v neki državi.</i> Vir: Fedra ☺	• Ureditev republike • Ureditev Republike • Ureditev Italijanske republike	V slovenski ustavi se naslov tega dela glasi <i>Državna ureditev</i>. Za boljše razumevanje ureditve in ustrezno odločanje se je delovna skupina seznanila s prelomnim obdobjem prehoda Italije od monarhije do republike, kar je treba pri prevajalskem pristopu oz. v celotnem prevodu nujno upoštevati. Leta 1947 je Italija že bila država, ni pa še bila republika. Drugače je v primeru Slovenije, ki je že bila republika tudi v obdobju SFRJ, leta 1991 pa je postala samostojna in neodvisna država. Glede prevajanja poimenovanja la Repubblica v celotnem besedilu je bila delovna skupina soglasna, da je besedna zveza Italijanska republika redundantna in oteži celotno besedilo, hkrati pa lahko vzbudi občutek oddaljenosti od države kot take, sploh če se v vsem besedilu ponavlja in posledično izpostavi pridevnik italijanska. Slovenska beseda republika, pisana z malo začetnico, pa se neposredno in dejansko navezuje na pomen izraza republika v slovenščini, tj. na obliko oz. vrsto ureditve države in ne na konkretno državo kot tako (v italijanščini je la Repubblica hkrati ime, poimenovanje in sinonim za Italijansko republiko, Italijansko državo, Italijo). Poudarek je pa ravno na tem pomenu, ki je bistven, saj državo loči od kraljevine; zato je bila

Italijanski leksem in morebitna kratica ali okrajšava	Kontekst/Člen italijanske ustave	Podoben primer/raba v slovenski ustavi	Obstoječi ali predlagani prevodi	Predlog delovne skupine
				delovna skupina soglasna, da mora ta izraz ostati zapisan tudi v slovenščini in to z veliko začetnico. Skladno s pravili slovenskega pravopisa se republika ne piše z veliko začetnico, če ne gre za lastno ime, temveč za obliko ureditve. Nasprotno pa italijanščina večkrat uporablja veliko začetnico tudi v normativnih besedilih, ko želi poudariti pomen neke besede. Izjemoma se tudi v slovenskih pravnih besedilih uporablja velika začetnica, kadar se uvede nov izraz, ki se bo v celem besedilu pogosto ponavljal in je v tem osrednjega pomena, npr. v pogodbah (v nadaljevanju: Pogodba). Glede prevoda Ordinamento della Repubblica delovna skupina meni, da je Ureditev Republike najbolj zvest prevod. Delovna skupina se je tudi v tem primeru odločila, da za prevod Ureditev Republike <u>doda opombo pod črto z zgoraj navedeno utemeljitvijo</u>.
3 SOVRANITÀ	<i>Articolo 1</i> La sovranità appartiene al popolo, che la esercita nelle forme e nei limiti della Costituzione. Wikipedia: <i>La sovranità è l'espressione della somma dei poteri di governo (legislativo, esecutivo</i>	<i>3. člen (v slovenski ustavi)</i> V Sloveniji ima oblast ljudstvo. Državljanke in državljani jo izvršujejo Fran: državna suverenost -e -i ž v mednarodnem pravu vrhovna oblast države	• oblast • suverenost	Delovna skupina ugotavlja, da se termin suverenost v slovenščini uporablja drugače kot sovranità v italijanščini (iz fr. sovranité). Suverenost v slovenščini pomeni, da je oblast države vrhovna, ne pomeni torej le <i>oblasti</i>, temveč <i>vrhovno oblast</i>; nasprotno pa <i>oblast</i> ne pokriva v celoti pomena suverenosti, tj. it. sovranità. Oblast je sicer ustreznica za potere.

Italijanski leksem in morebitna kratica ali okrajšava	Kontekst/Člen italijanske ustave	Podoben primer/raba v slovenski ustavi	Obstoječi ali predlagani prevodi	Predlog delovne skupine
	<i>e giudiziario), riconosciuta a un soggetto di diritto pubblico internazionale (es. Stato) che può essere una persona o un organo collegiale[1]. La modalità in cui questa somma di poteri è organizzata e ripartita è detta forma di governo.</i>	nad njenim ozemljem, stvarmi in ljudmi na njem in njenimi državljani ne glede na to, kje so. suverenost naroda, oblast ljudstva? Pridevniško je raba sprejemljiva -> ljudstvo je suvereno, NE pa ljudstvo ima suverenost ali suverenost pripada ljudstvu! Glej EU (mednarodno pravo)		Delovna skupina se je na podlagi zgornjih ugotovitev odločila, da bo sovranità prevajala kot oblast in ne kot vrhovno oblast, saj v obravnavanem primeru ni ustrezno govoriti o vrhovni oblasti. Delovna skupina je nadalje potrdila prevod glagola esercitare kot izvrševati (npr. oblast). Delovna skupina se je med razpravo seznanila tudi z nekaterimi izrazi, ki se pojavljajo v drugih členih ustave. Narod je točno določena skupnost ljudi, ki navadno živi na določenem ozemlju in je zgodovinsko, jezikovno, kulturno in gospodarsko povezana ter ima skupno zavest. Ljudstvo pa je civilna družba državljanov, skupnost pripadnikov določene države. Delovna skupina meni, da je za popolo najbolj ustrezen prevod ljudstvo. Pri tem je treba opozoriti, da se vsekakor vsakič preveri ustreznost prevoda za posamezne primere rabe v besedilu ustave.
4 INVIOLABILE (es. DIRITTO o DOMICILIO)	<i>Articolo 2</i> La Repubblica riconosce e garantisce i diritti inviolabili dell'uomo, sia come singolo, sia nelle formazioni sociali ove si svolge la sua personalità, e richiede	<i>3. člen (v slovenski ustavi)</i> Slovenija je država vseh svojih državljanek in državljanov, ki temelji na trajni in neodtujljivi pravici slovenskega naroda do samoodločbe.	• neodtujljive pravice • nedotakljive pravice	Delovna skupina se je seznanila z dejstvom, da je v italijanščini besedna zveza diritto inviolabile (v dobesednem pomenu neprekršljiva pravica) zelo pogosta. V slovenskem jeziku pa se najbolj pogosto uporabljata:

Italijanski leksem in morebitna kratica ali okrajšava	Kontekst/Člen italijanske ustave	Podoben primer/raba v slovenski ustavi	Obstoječi ali predlagani prevodi	Predlog delovne skupine
<i>(= che non si può violare, che si deve rispettare)</i> DOMICILIO = ABITAZIONE, CASA DOM, STANOVANJE npr. v Ustavi	l'adempimento dei doveri inderogabili di solidarietà politica, economica e sociale. <i>Articolo 14</i> Il domicilio è inviolabile.	36. člen (nedotakljivost stanovanja) (v slovenski ustavi) Stanovanje je nedotakljivo.	Stanovanje je nedotakljivo. Kaj pa bivališče?	a) neodtujljiva pravica (=inalienabile) in b) nedotakljiva pravica (=intoccabile); Slovenska pridevnika pomensko ne sovpadata v celoti z italijanskim pridevnikom inviolabile, delovna skupina pa ugotavlja, da pridevnika nekršljiv oz. neprekršljiv nista jezikovno ustrezna. Besedna zveza neodtujljiva pravica se veže na točno določen trenutek v slovenski zgodovini, in sicer na referendum o samoodločbi, ki je zastavil pomembno vprašanje: ali ima vsak od narodov, združenih v Jugoslaviji, pravico, da se odloči, v kateri državi bo živel? Ali je pravica do samoodločbe neodtujljiva? Neodtujljiva pravica slovenskega naroda do samoodločbe ima močno asociacijo na določen trenutek v zgodovini slovenskega naroda Delovna skupina se je zato odločila za pridevnik nedotakljive pravice. V slovenski ustavi je navedeno, da je tudi življenje nedotakljivo in prav tako stanovanje. V zvezi z besedno zvezo domicilio inviolabile je delovna skupina ugotovila, da ima izraz lahko več pomenov, in sicer tako bivališče kot stanovanje oz. zasebna površina in dom. V smislu 36. člena slovenske ustave pa je mišljen <i>dom, stanovanje</i>.

Italijanski leksem in morebitna kratica ali okrajšava	Kontekst/Člen italijanske ustave	Podoben primer/raba v slovenski ustavi	Obstoječi ali predlagani prevodi	Predlog delovne skupine
				V slovenščini sta zelo pogosti besedni zvezi pravica do doma in pravica do stanovanja ; delovna skupina v obravnavanem primeru odsvetuje izraz bivališče , ker asociira na pojem stalnega/začasnega prebivališča , in se zato nagiba k stanovanju .
5 (DOVERE) INDEROGABILE <i>(=Non suscettibile di deroga, a cui non si può contravvenire o venire meno, che si ha l'obbligo di osservare o rispettare; tassativo, obbligatorio, perentorio)</i>	<i>Articolo 2</i> La Repubblica riconosce e garantisce i diritti inviolabili dell'uomo, sia come singolo, sia nelle formazioni sociali ove si svolge la sua personalità, e richiede l'adempimento dei doveri inderogabili di solidarietà politica, economica e sociale.	<i>20. člen (v slovenski ustavi)</i> Oseba, za katero obstaja utemeljen sum, da je storila kaznivo dejanje, se sme pripravi samo na podlagi odločbe sodišča, kadar je to neogibno potrebno za potek kazenskega postopka ali za varnost ljudi. Poskus prevoda: 2. člen <i>Italijanska Republika priznava in zagotavlja neodtujljive pravice človeka kot posameznika in kot člana družbenih skupnosti, v katerih se razvija njegova osebnost, zahteva pa izpolnjevanje neodpovedljivih dolžnosti politične, gospodarske in družbene solidarnosti.</i>	• neizogibne dolžnosti • neogibne dolžnosti • neodpovedljive dolžnosti (irrinunciabili) • nepreklicne dolžnosti (irrevocabili)	Delovna skupina je izhajala iz pomena izraza inderogabile, tj. nekaj, kar je treba spoštovati brez izjeme, kar ne dopušča odstopanj. Med predlogi, ki jih je skupina obravnavala, naj navedemo glavne: neodpovedljiv = irrinunciabile neizogiben = inevitabile, ki se mu ne da izogniti, <i>neizogibna</i> pa je po navadi nesreča (neg. prizvok: spletne konkordance dajejo namreč veliko zadetkov v negativnem smislu neizogibna nesreča.) obvezna ali obvezujoča dolžnost = ta besedna zveza je tautološka, saj je dolžnost vedno obvezujoča; neogiben/-a/-o pa je v slovenskem jeziku običajno prislov (neogibno), ki se redko uporablja kot pridevnik; na podlagi navedenega je torej najboljši prevod neizogibne dolžnosti oz. opisna rešitev (za druge primere) dolžnosti, ki se jim ne moremo izogniti/odpovedati.

Italijanski leksem in morebitna kratica ali okrajšava	Kontekst/Člen italijanske ustave	Podoben primer/raba v slovenski ustavi	Obstoječi ali predlagani prevodi	Predlog delovne skupine
6 TUTTI I CITTADINI	<i>Articolo 3</i> Tutti i cittadini hanno pari dignità sociale [cfr. XIV] e sono eguali davanti alla legge, senza distinzione di sesso [cfr. artt. 29 c. 2, 37 c. 1, 48 c. 1, 51 c. 1], di razza, di lingua [cfr. art. 6], di religione [cfr. artt. 8, 19], di opinioni politiche [cfr. art. 22], di condizioni personali e sociali.	<i>14. člen (enakost pred zakonom) (v slovenski ustavi)</i> V Sloveniji so vsakomur zagotovljene enake človekove pravice in temeljne svoboščine, ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj, invalidnost ali katerokoli drugo osebno okoliščino. Vsi so pred zakonom enaki.	• vsi, vsakdo ali ohranimo formulo: • vsi državljani?	V slovenščini beseda državljan pomeni osebo, ki ima državljanstvo; enako tudi cittadino v okviru italijanske ustave pomeni osebo, ki ima italijansko državljanstvo. cittadinanza = državljanstvo cittadino = državljan Ko je bila leta 1947 sprejeta italijanska ustava, je zakonodajalec besedo cittadini najverjetneje uporabil zato, ker so italijanski državljani sestavljali 99 % prebivalstva Italije. V začetku 60-ih let prejšnjega stoletja je ustavno sodišče izdalo odločitev, s katero je formalno določilo, da besedna zveza tutti i cittadini pomeni tutti (tutte le persone)/vsi ljudje in ne le italijanski državljani! Besedila ustave pa nato niso spremenili ali posodobili, potrdili pa so načelo enakosti. Delovna skupina je potrdila prevode: tutti = vsi, vsakdo (saj gre za individualne pravice posameznika) tutti i cittadini = vsi državljani Predlaga pa, da se v opombi zapiše sklic na sklep Ustavnega sodišča.
7 SICUREZZA (PUBBLICA)	<i>Articolo 17</i> Delle riunioni in luogo pubblico deve essere dato preavviso alle autorità,	<i>42. člen (v slovenski ustavi)</i> Zakonske omejitve teh pravic so dopustne, če to zahteva	• varnost države • javna varnost	Delovna skupina je začela razpravo o razliki med sicurezza pubblica in incolumità pubblica. O sicurezza pubblica govorimo v primeru zborovanja in zajema nevarnost terorizma,

Italijanski leksem in morebitna kratica ali okrajšava	Kontekst/Člen italijanske ustave	Podoben primer/raba v slovenski ustavi	Obstoječi ali predlagani prevodi	Predlog delovne skupine
o INCOLUMITÀ PUBBLICA	che possono vietarle soltanto per comprovati motivi di sicurezza o di incolumità pubblica. Incolumità = integrità fisica = fizična nepoškodovanost Brocardi.it: Incolumità pubblica = <i>Bene giuridico individuato nella vita e nell'incolumità fisica di un numero indeterminato di persone, che può essere messo in pericolo o danneggiato nel caso dei reati specificatamente indicati agli artt. 422-452.</i>	varnost države ali javna varnost ter varstvo pred širjenjem nalezljivih bolezni.		subverzivnosti in posledično zagotavljanje javnega reda. Incolumità pubblica: incolumità pa je fizična nepoškodovanost ljudi, zdravje, telesna varnost, javna varnost; preprečevanje kaznivih dejanj proti incolumità pubblica, kakor so požigi, pokoli, železniške nesreče ... V Sloveniji se razlikuje med varnostjo države, tj. varnostjo RS pred zunanjimi grožnjami, terorizmom, delovanjem tajnih služb ipd. in javno varnostjo, ki pa pomeni zagotavljanje javnega reda pred grožnjami, ki nastanejo znotraj države. Delovna skupina je nato preverila še angleški prevod tega člena, ki navaja besedno zvezo security in safety. To se v slovenščino prevaja kot varnost in varovanje; varovanje ne potrebuje nujno predmeta, kar bi popolnoma ustrezalo zadevnemu primeru. Delovna skupina se je nazadnje odločila za prevod iz razlogov javne varnosti in varovanja življenja in zdravja ljudi.
8 LE CAMERE	Senat in Poslanska zbornica tvorita Parlament; menimo, da Državni zbor ni pravilni prevod za »le camere«. Naj izbiramo med domovoma in zbornicama?		• Domova • Zbornici	Delovna skupina je ugotovila, da se beseda le camere (domova, zbornici) pogosto pojavlja v besedilu ustave, tudi v naslovu razdelka, in se je zato treba enoznačno odločiti za ustrezen prevod. Prevoda parlament ali državni zbor nista ustrezni rešitvi.

Italijanski leksem in morebitna kratica ali okrajšava	Kontekst/Člen italijanske ustave	Podoben primer/raba v slovenski ustavi	Obstoječi ali predlagani prevodi	Predlog delovne skupine
				Delovna skupina se je seznanila z dejstvom, da je v italijanskem jeziku v rabi beseda zbornica samo za poslansko zbornico, ne pa za senat (camera v ednini je samo Camera dei deputati, ne pa Senato della Repubblica). Težava nastane, ker se v besedilu ustave uporabljata Camera dei deputati in Senato della Repubblica za posamezna organa, ko pa se besedilo nanaša na oba organa, ju navaja kot le Camere. Zbornici je po mnenju skupine dobra izbira, ker je poslanska zbornica = Camera dei deputati. Delovna skupina nadalje ugotavlja, da se v prevodih manjšinske zakonodaje, točneje v slovenski različici Statuta FJK, pojavljajo naslednji prevodi: • Camere = parlament, domova parlamenta; • una delle Camere = eden od domov parlamenta; • presentazione del progetto di legge alle Camere = predložitev zak. predloge v obravnavo parlamentu; • davanti alle Camere = pred Parlamentom; • membro delle Camere = član parlamenta. Delovna skupina ugotavlja, da je v primeru statuta zgornja, bolj opisna izbira ustrežna, v primeru italijanske ustave pa ne, saj se IL PARLAMENTO najprej pojavi v prvem naslovu, LE CAMERE pa nato v prvem razdelku prvega

Italijanski leksem in morebitna kratica ali okrajšava	Kontekst/Člen italijanske ustave	Podoben primer/raba v slovenski ustavi	Obstoječi ali predlagani prevodi	Predlog delovne skupine
				naslova, zaradi česar je treba nujno razlikovati med njima. Le Camere se pojavljajo samostojno in ne kot npr. le Camere del Parlamento. Pojavlja se tudi besedna zveza ciascuna delle Camere. Množinska raba je ključnega pomena, ker je italijanski eden od redkih, ki je ohranil popolno dvodomnost / dvodomni paritarni sistem. Domova imata enake funkcije in isto težo. Dvom prevajalk je torej, ali Camera prevajamo kot dom ali kot zbornico? Strokovnjaki ugotavljajo, da je izraz domova parlamenta bolj teoretičen izraz (izhaja iz Houses of Parliament), uporablja se v glavnem v doktrini. V številnih sistemih obstaja dvodomnost (it. sistema bicamerale), tudi <i>nepopolna</i> - primerjaj slovenski prevod poimenovanja dveh delov britanskega parlamenta -> spodnji in zgornji dom parlamenta. Dom je sicer precej bolj splošna beseda kot zbornica, tako da če bi se znašli pred naslovom DOMOVA, verjetno ne bi bilo čisto jasno, za kaj točno gre. Delovna skupina se je zato na podlagi vsega navedenega odločila za prevod zbornica.

c. RAZNO

SKLEP (c): Delovna skupina soglaša, da bo naslednja seja marca 2024.

///
